Lietas Nr.C32314114

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2016.gada 14.novembrī

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Vasiļevskis
ar tiesas sēžu sekretāri J.Sutiku
piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. A/
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu SIA "SM Serviss" prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu. Tiesa

konstatēja

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā SIA "SM Serviss" cēlusi prasību pret /pers. B/, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja parādu par apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem EUR 709,93 un līgumsodu EUR 128,42.

Prasītāja norāda, ka atbildētājam īpašumā pieder dzīvojamās mājas domājamā daļa un dzīvoklis Nr.21, Rīgā, /adrese/. Īpašuma tiesības nostiprinātas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā. Saskaņā ar 2005.gada 11.septembra Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu prasītājs ir dzīvojamās mājas /adrese/ pārvaldītājs.

Prasītāja norāda, ka 2005.gada 26.maijā atbildētājs ir noslēdzis mājas kopīpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgumu. Saskaņā ar līgumu atbildētājs apņēmās segt izdevumus proporcionāli savai domājamai daļai dzīvojamās mājas apsaimniekošanai un segt izdevumus par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem. Atbildētājam ir izveidojies parāds par laika posmu no 2013.gada marta, un uz prasības iesniegšanas dienu sastāda prasības pieteikumā norādīto summu. 2014.gada 1.jūlijā tika izsniegti atbildētājam brīdinājumi par parāda labprātīgu izpildi. Savukārt 2014.gada 11.augustā atbildētājam tika piestādīta pretenzija par parādu kopsummā EUR 838,35. Prasība pamatota ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta 1., 2., 3.apakšpunktu.

Tiesā saņemti prasības pieteikuma papildinājumi, kuros prasītāja norāda, ka laika posmā no 2014.gada oktobra līdz 2015.gada 1.oktobrim parāds ir pieaudzis un kopsummā sastāda EUR 3416,33, ko veido apsaimniekošanas pakalpojumi EUR 743,03, komunālie pakalpojumi EUR 1222,41, līgumsods EUR 1450,89. Tā kā atbildētāja īpašuma tiesības uz dzīvokli Nr. 21, /adrese/ ir izbeigušās 2015.gada jūlijā, tad parāda summa ir no 2013.gada februāra līdz 2015.gada jūnijam.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību nav iesniedzis.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāve prasību uzturēja uz prasības pieteikumā minētajiem pamatiem un motīviem, lūdza to apmierināt.

Atbildētājs/pers. B/ uz tiesas sēdi nav ieradies, uz tiesas sēdi aicināts ar publikāciju 2016.gada 9.septembra laikrakstā „Latvijas Vēstnesis", laidienā Nr.175.

Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 59.panta ceturto daļu un 156.panta pirmo daļu iespējams izskatīt lietu bez atbildētāja klātbūtnes, jo viņš tika informēts par tiesas sēdes laiku un vietu un nepastāv Civilprocesa likuma 209.pantā paredzētie obligātie lietas atlikšanas pamati.

Tiesa, uzklausījusi prasītājas pārstāvja paskaidrojumus, pārbaudījusi pierādījumus lietā, atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji šādu apsvērumu dēļ.

No lietas materiālos esošās Zemesgrāmatas informācijas par īpašumu redzams, ka pamatojoties uz 2005.gada 25.februāra pirkuma līgumu nostiprinātas /pers. B/ īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /adrese/. Savukārt pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas 2015.gada 21.maija lēmumu, uz minēto īpašumu /pers. B/ īpašuma tiesības izbeigušās.

No 2005.gada 11.septembra dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pilnvarojuma līguma redzams, ka dzīvojamās mājas /adrese/ īpašnieki uzdevuši un SIA "SM Serviss" kā pārvaldnieks apņēmusies veikt ēkas /adrese/, kā arī dzīvojamo māju funkcionāli saistītās ēkas un būves un mājai piesaistīto zemes gabalu pārvaldīšanu un apsaimniekošanu.

No 2005.gada 26.maija dzīvojamās mājas kopīpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līguma redzams, ka starp SIA "SM Serviss" un atbildētāju /pers. B/ ticis noslēgts līgums, ar kuru prasītāja apņēmās pārvaldīt un apsaimniekot īpašnieka īpašumā esošās dzīvojamās mājas kopīpašuma domājamās daļas, kā arī ar dzīvojamo māju funkcionāli saistītās ēkas un būves un mājai piesaistīto zemes gabalu, savukārt īpašnieks apņemas segt pārvaldniekam visus izdevumus, kas saistīti ar dzīvojamās mājas, kā arī funkcionāli ar māju saistīto ēku un būvju un piesaistītā zemes gabala pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, proporcionāli viņa īpašumā esošās kopīpašuma domājamās daļas lielumam.

Saskaņā ar minētā līguma 4.1.punktu maksa par dzīvojamās mājas kopīpašuma pārvaldīšanu un apsaimniekošanu un saņemtajiem pakalpojumiem dzīvokļa īpašnieks saskaņa ar apsaimniekotāja izrakstītajiem rēķiniem veic pilnā apmērā par katru kārtējo mēnesi līdz mēneša 20.datumam.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta 1., 2. un 3.punktu dzīvokļa īpašniekam ir noteikts pienākums piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā, segt dzīvojamās mājas pārvaldīšanas izdevumus šā likuma 13.pantā noteiktajā kārtībā un norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu (piemēram, apkure, aukstais ūdens, kanalizācija, sadzīves atkritumu izvešana).

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 13.panta pirmo un otro daļu dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram sedz uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos izdevumus obligāti veicamo dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai, kā arī dzīvokļu īpašnieku kopības noteikto atlīdzību pārvaldniekam par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, ja tāda paredzēta dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumā. Dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa dzīvokļa īpašumā ietilpstošās kopīpašuma domājamās daļas apmēram sedz uz dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma pamata noteiktos izdevumus citu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību veikšanai, kas nodrošina

dzīvojamās mājas uzlabošanu un attīstīšanu, veicina optimālu tās pārvaldīšanas izdevumu veidošanu un attiecas uz: 1) kopīpašumā esošo dzīvojamās mājas elementu, iekārtu vai komunikāciju nomaiņu, kuras rezultātā samazinās mājas uzturēšanas izmaksas; 2) pasākumiem, kuru rezultātā samazinās izdevumi par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītāja savas saistības pret atbildētāju izpildīja pilnā apmērā, taču atbildētājs nesamaksāja par saņemtajiem pakalpojumiem, kā rezultātā radās maksājumu parāds.

No lietas materiālos esošās izziņas par apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu parādiem un maksājumu pārskata redzams, ka uz 2016.gada 1.jūliju atbildētāja parāds par apsaimniekošanas pakalpojumiem ir 743,03 *euro,* par komunāliem pakalpojumiem – 1222,41 *euro*, līgumsods 1450,89 *euro.*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība, savukārt atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Atbilstoši Civillikuma 1838.pantam, to, ka samaksa izdarīta, jāpierāda tam, kas to apgalvo. Pierādīt samaksu var ar visiem atļautiem pierādījuma līdzekļiem, bet sevišķi ar rakstisku apliecinājumu jeb kvīti; samaksas saņēmējs nedrīkst atteikties to izdot parādniekam.

Atbildētājs nav izmantojis savas likumā paredzētās tiesības – nav iesniedzis pierādījumus, kas apliecinātu parāda samaksu, kā arī nav ieradies uz tiesas sēdi, no kā secināms, ka atbildētājam nav pamatotu iebildumu pret prasību.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas veikto parāda aprēķinu, jo tas veikts saskaņā ar pušu noslēgtā līguma nosacījumiem, likuma nosacījumiem un atbildētājs nav to apstrīdējis.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka prasība daļā par parāda piedziņu ir apmierināma, piedzenot no atbildētāja par labu prasītājai parādu par apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem 1965,44 *euro*.

Savukārt daļā par līgumsoda piedziņu prasība ir apmierināma daļēji šādu apsvērumu dēļ.

No 2005.gada 26.maija dzīvojamās mājas kopīpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līguma, kas noslēgts starp prasītāju SIA "SM serviss" un atbildētāju /pers. B/, 4.5.4.punkta izriet, ka līgumslēdzēja puses vienojušās par to, ka maksas par dzīvojamās mājas kopīpašuma pārvaldīšanu un apsaimniekošanu un komunālo maksājumu kavējumu gadījumos par katru nokavēto dienu maksājams līgumsods 0,15 % apmērā no kopējās parāda summas.

Tiesa atzīst, ka, neveicot samaksu noteiktajā termiņā, atbildētājs ir pieļāvis nokavējumu, līdz ar ko ir iestājies viņa pienākums ciest līgumsodu.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Tiesa atzīst, ka saistība maksāt līgumsodu ir nosacīta (ja notiks līguma pārkāpums u.c.) un pastāv tikai kā papildsaistība blakus pamatsaistībai. Civillikuma 1716.pants paredz (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim), ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi, bet šā likuma 1717.panta otrā daļa (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim) noteic, ka līgumsoda apmēru nosaka līdzēji un tas nav aprobežots ar zaudējuma lielumu, kādi piedzenami no līguma neizpildīšanas.

Civillikuma 1720.pants noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildi. Savukārt šā likuma 1722.pants (redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim), ka līgumsoda samaksa neatsvabina šā soda cietēju ne no procentiem vai augļiem, kas no viņa pienākas, ne no zaudējumu atlīdzības, ciktāl tie pārsniedz līgumsoda apmēru, ja vien nav tieši norunāts pretējais.

No Civillikuma 3.panta redzams, ka katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības.

No grozījumu likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 21.panta redzams, ka līgumiem, kuri noslēgti līdz 2013.gada 31.decembrim un kuros ietverts pienākums maksāt līgumsodu, ja šo darbība turpinās pēc 2014.gada 1.janvāra un līdz 2014.gada 31.decembrim par tiem nav celta prasība tiesā, ar 2015.gada 1.janvāri ir piemērojami grozījumi Civillikuma 1716., 1717. un 1722.pantā par līgumsoda noteikumiem un grozījumi Civillikuma 1843.pantā par parāda samaksas kārtību.

Tādējādi pušu tiesiskās saistības par līgumsoda noteikumiem apspriežamas saskaņā ar minētajām Civillikuma normām, kas bija spēkā līdz 2014.gada 1.janvārim.

1995.gada 2.februāra likuma "Par Eiropas Padomes statūtiem" 1.pants noteic, ka ar likumu tiek pieņemti un apstiprināti 1949.gada 5.maija Eiropas Padomes statūti. Tiesa ņem vērā, ka atbilstoši minētajiem Statūtiem Eiropas Padomes Ministru komiteja 1978.gada 20.janvārī pieņēmusi rekomendāciju "Par soda klauzulu civiltiesībās", rekomendējot ievērot rekomendācijas pielikumā norādītos principus: soda klauzula ir jebkurš līguma punkts, kas paredz par pamatsaistības neizpildi pienākumu apsolītājam (parādniekam) maksāt naudas sodu kā naudu un kompensāciju.

Konkrētajā gadījumā Eiropas Padomes 1978.gada 20.janvāra rezolūcija "Par soda klauzulu civiltiesībās" nesatur tiesai vai civiltiesisko strīdu dalībniekiem saistošas tiesību normas. Tiesa atzīst, ka uz Eiropas Padomes rezolūcijā esošajām rekomendācijām nevar attiecināt tiešās iedarbības principu. Taču ar likuma "Par Eiropas Padomes statūtiem" pieņemšanu pamatots, ka Latvijas valstij jārespektē ne tikai Eiropas Savienības, bet arī Eiropas Padomes dokumenti un jāpiedalās tās mērķu īstenošanā. Tādējādi Eiropas Padomes rezolūcija vērtējama kā palīgavots tiesību principu un līgumsoda kā tiesību institūta izpratnei, atbilstoši koncepcijām, kas valstu sadarbības rezultātā ir objektivizējušies norādītajā dokumentā.

Augstākās tiesas 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 Senāts ir pievērsies līgumsoda jautājumu risinājumam atbilstoši mūsdienīgai civiltiesību izpratnei un pārvarot iesīkstējušu priekšstatu, ka likumā noteicošais ir tā burts, nevis jēga. Vispārīgā veidā tas Latvijā netiek noliegts. Uz to norādījis prof. V.Sinaiskis, rakstot, ka "tiesas lēmums jeb spriedums nozīmē realizācijas tiesības – piepildījušos taisnību" (*V.Sinaiskis. Personība un personiskās tiesības jaunajā Civillikumā. Rīga: TM Vēstnesis, Nr.2, TM izdevums, 1938, 251.lpp.*). Taisnīguma princips ietverts Latvijas Republikas Satversmes 1.pantā kā to norādījusi Satversmes tiesa 2003.gada 4.februāra spriedumā lietā Nr.2002-06-01, bet proti par to, ka tiesas spriešanas uzdevums ir atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu – tiesas darba rezultātam, tas ir, tiesas spriedumam bez šaubām ir jābūt "taisnīgam spriedumam" (*secinājumu daļas 2.4. un 4.punkts*).

Līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās, sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu, par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips.

Tiesa, analizējot šīs lietas apstākļus jautājumā par samērīguma principa piemērošanu, saistot šīs lietas faktiskos apstākļus ar citā spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 norādīto argumentāciju, uzskata, ka pušu līgumā noteiktais līgumsoda apmērs nav samērīgs. Tā, pušu līgumā noteikta līgumsoda likme (0,15 % par nokavēto dienu) daudzreiz pārsniedz likumisko procentu likmi (0,016 % dienā), kas neatbilst Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam, un neliecina par prasītāja vēlmi saņemt taisnīgu atlīdzību par kapitāla lietošanu, kas savukārt neatbilst līgumsoda mērķim civiltiesībās.

Tiesa ņem vērā, ka 2013.gada 20.jūnijā tika pieņemti grozījumi Civillikumā, ierobežojot līgumsoda apmēru līdz 10 % no pamatparāda, kas stājušies spēkā 2014.gada 1.janvārī, šo grozījumu mērķis ir aizsargāt patērētājus no nesamērīga parāda pieauguma.

Protams, kā jau iepriekš minēts, minētos grozījumus Civillikumā nevar attiecināt uz šo lietu, taču ar minēto normatīvo aktu daudz izvērstāk

un detalizētāk tiek risināti jautājumi par līgumsoda būtību un funkciju izpratni, lai pārmērīgi nesodītu parādnieku. Minētais liecina par likumdevēja vēlmi modernizēt līgumsoda institūtu, jo "pašreizējais tiesiskais regulējums veicina sociālās noslāņošanas tendences (Likumprojekta "Grozījumi Civillikumā" apspriede. Jurista vārds, 09.04.2013., Nr.10, 10.lpp).

Tādā veidā tiesa atzīst, ka līgumsods EUR 1450,89 nav aprēķināts tiesiski samērīgā apmērā un ir pretrunā ar Civillikuma normām, kas regulē līgumsoda būtību un funkciju izpratni. Konkrētajā gadījumā, tiesa uzskata par samērīgu līgumsodu EUR 196,54 apmērā, kas aprēķināms no pamatparāda EUR 1965,44, ierobežojot līgumsoda apmēru līdz 10 % no pamatparāda. Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā piedzenams līgumsods EUR 196,54, bet pārējā daļā prasība par līgumsoda piedziņu ir noraidāma.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas noteikumi paredz, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami arī tiesas izdevumi proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram, proti, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama tās samaksātā valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi. No lietas materiālos esošiem maksājumu uzdevumiem redzams, ka prasītāja ir samaksājusi valsts nodevu kopsummā EUR 125,45 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 5,00.

Savukārt sakarā ar prasības papildinājumiem no atbildētāja valsts ienākumos ir piedzenama prasītājas nesamaksātā atlikusī valsts nodevas daļa, kas aprēķināma proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram. Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka kopējie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir EUR 11,44, līdz ar to no atbildētāja valsts ienākumos ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 6,44 apmērā.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru. Tādejādi tiesa atzīst, ka prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procents 6% gadā no pamatparāda summas, jo saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu gadījumos, kad likums noteic aprēķināt likumiskos procentus, tas nolikts pa seši no simta gadā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Pamatojoties uz iepriekš izklāstīto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 93., 156., 190., 193., 195., 204.[1]pantu, tiesa

nosprieda

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu SIA "SM Serviss", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, parādu par apsaimniekošanas un komunālajiem pakalpojumiem par laika periodu no 2013.gada februāra līdz 2015.gada jūnijam EUR 1965,44 (viens tūkstotis deviņi simti sešdesmit pieci *euro* 44 centi), līgumsodu EUR 196,54 (viens simts deviņdesmit seši *euro* 54 centi), tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu EUR 125,45 (viens simts divdesmit pieci *euro* 45 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 5,00 (pieci *euro* 00 centi), kopā piedzenot EUR 2292,43 (divi tūkstoši divi simti deviņdesmit divi *euro* 43 centi).

Noteikt, ka piedzenamās summas samaksa veicama uz SIA "SM Serviss", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, kontu LV37HABA0551010872081, AS Swedbank.

Noteikt SIA "SM Serviss", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt likumiskos procentus 6 % gadā no parāda pamatsummas EUR 1965,44 (viens tūkstotis deviņi simti sešdesmit pieci *euro* 44 centi) līdz sprieduma izpildei.

Noraidīt prasību daļā par līgumsoda piedziņu EUR 1254,35 apmērā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesāšanās izdevumus – valsts nodevu EUR 195,77 (viens simts deviņdesmit pieci *euro* 77 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 6,44 (seši *euro* 44 centi), kopā piedzenot EUR 202,21 (divi simti divi *euro* 21 cents).

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, 10 (desmit) dienu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 28.novembrī.

Tiesnesis A.Vasiļevskis